

Declaratie van syn Coninkl. Majt. van Groot Britaigne, aan alle sijne beminde onderdaanen aangaande de verradelycke conspiratie onlangs ontdeckt tegen sijn coninglijke persoon

<https://hdl.handle.net/1874/21214>

DECLARATIE Van syn Coninkl. Majt. van Groot BRITAINNE,

633

Aan alle sijne Beminde Onderdaanen aengaande
WB 862 de Verradelycke

CONSPIRATIE onlangs ontdeekt tegen sijn Coninglijcke Persoon

Het heeft onse observatie geweest, dat vooreenige Jaren laest een quaadwillige partye haar Oogwit gemaackt hebben, om seditie te avanceeren, door valsche tydingen, en lasterlycke passquillen, ende andere beoofardige konsten waar door sy getracht hebben, niet alleenig onse Gouvernement hatelyck te rendeeren, ende onse allergetrouwte Onderdanen aen't volck suspect te maken, maar desgelycks, haer te verwekken tot een misnoegen en haat van onse Conincklycke persoon, waar op het aen ons openbaar was dat de hoofden van haar partye geen andere oogmerkling konde hebben als de ruine van onsen ons Gouvernement.

En dewyle door onse uyteerste sorg die wy aen alle onse Onderdanen geopenbaert hebben onse yver tot het maintineeren van de *Protestantsche Religie* en onse resolutie om volgens de Wetten te Regeeren, is het een groote ongerustheydt voor ons geweest, te bevinden dat boofse persoonen door het misrepresenteeren van onse actien aen't volck, haar selven soo verre geïnfinceert soude hebben in de affectie van de swackte soort, als dat sy haar hebben aengehen als Patriotten, en gevers van haar Religien en liberteyten, en hebben haar selven geheel aen haare Conduite overgegeven.

Gelyck als haar gerial toegenamen, so dede mede haer stoutigheden tot sodanigen hoogte, dat door dickmaels haer te vertoonen in tumulten en Riots, en onwettege en seditieuse conventiculen, sy daar door niet alleenig engageerde maar proclameerde een (*Impurity of*) ongeschrafteyht, aen haar eygene partye, die haer selfs alreets te sterck meende te syn voor de Wetten, en sy scheen te gelooven, dat sy in een corten tyt soo veel op't volck soude winnen, als haer te konnen persuadeeren, tot een totale defectie van't Gouvernement.

Maar't geliefde Godt (door dese haare Violente weegen) d' Oogen van onse goede Onderdanen te openen, die gemakelyck voorfagen war beroerten dese methoden soude voortbrengen, ende daer op met groote couragie, soo wel als plicht en affectie aen ons, hebben op alle occasien gemanifesteert haar resolutie, en vaerdigheyt in bescherminge van onse Persoon en't ondersteunen van onse Gouvernement, en Beweelingde Religie en hebben mede't gemeene Volck geconvinceert van de schelmse Defeynen van haere oproerige Leydslyden, en de Ellenden die haar souden overkomen in't vervolgen van sodanige coursen.

Door dese middel verloor de oproerige partye dagelycks gront, en bevindende het onmogelyck de gemoederen van haer navolgers noch op te houden tegens de Religie, by de Wetten bevestigd, terwyle wy die met alle veyligheyt maintineerde, en executeerde wierden sy difpreat.

En

Aug 2da 4586
1683

En resolveerde haar niet langer te betrouwen op de trage methoden van Seditie maar haar selven aan de Wapenen te begeben niet twyfelende maar waeren noch sterck genoeg om 't Gouvernement die sy niet en konde omkeeren te ondermynen.

'T is haer om te imagineeren hoe menschen van soo veel differenten Opinions en Interessen, sich konde 't samen voegen in eenige aanslag, maer 't is seecker, dat sy vaerdelyck over een quamen in de resolutie om de Wapenen aen te nemen om 't Gouvernement te verdistruereen al eer sy met malkander beslooten hadde wat sy wederom, in plaats van dien wouden oprengen.

Tot welcken eynde sy verscheide wegen namen, want dewyle eenige van haar besig waren om generale Insurrectie in dit Coningryck als mede in Schotland te bedencken, waeren andere aen't conspirereen, om onse Coninglycke Persoon en onse liefte Broeder te affissineeren, en de Magistraten van onse Stad Londen, en Officieren van Staet te maassereen om datter geen meer schynsel van Gouvernement sou syn, noch eenige middel voor onse onderdanen over, om haar tot haer defensie te kunnen vereenigen.

By aldien het God belieft had te permitteeren dat haar quade aanslagen, Effect hadde genomen, daer en konden anders niet voor oogen geweest hebben als Confusie, want in plaats van de reformatie die sy pretendeerde souw haar succes voortgebracht hebben devotien en Orloghen onder haer selven, tot dat, de overheerschende partye, de resterende, en 't gantlike Coningryck in Slavernye hadden gebracht.

Maer de Goddelycke Voorzienigheyt, die ons door de gantsche loop ons levens geprefereert heeft in dese tydt in een ongemeene manier sich vertoon heeft, in het wonderlycke en genadige Verlossinge van ons en onse liefte Broeder ende alle onse getrouwe Onderdanen van dese atgryfselycke en verdoemelycke Conspiratie.

Gelycken het daarom ons verfoeck is, dat alle onse bekinde Onderdanen haer met ons willen voegen in danksegginge te geven aen den Almachtigen Godt voor dese Genade, soo hebben wy het noodich gedacht dat sy nu in eenige Mate geïnformeert mochte worden van dese daed, soo als het aen ons door ontwyffelbaren bewyfen ondeckt is, en de belydenisse van verscheide van de 9 - complin in dese Conspiratie waar van al hebben wy tot noch toe niet perfectelyck alle de Particulariteyten nagespurr, nochtans is de principaelste en grootste Desseyn aen ons gebleecken, te syn als volgt.

Omtrent 't begin van October last. doende hoofden van dese factie sig dat de Magistraet van onse Stad van Londen bevestigt was, op Persoonen van getrouwe principaelen wieden sy onverduldigh, en vielen van sonden aen aen't Consulteren om in de Wapenen op te slaen, waar toe eenige van gedachten waeren dat haer party soo wel bereydt was, dat het haer niet konde missen om haar oogwit te bereycken wanneer sy in open geweld mochte komen uyt te breeken.

Waar op een vergaderinge van eenige van de principaelste Conspirateurs is gevolgt, om te beraedtslagen over de beste middelen om haer meester van onse Guarde te maken, en onse Coninglycke Persoon te Saissereen, maer op overdenckinge vonden sy het noodich, om haere Vrinden in de verscheide Provintien te bereyden, als mede de Disafecteerde Party in Schotland om met haer te conjungeeren, sonder de welke eenige aanslag in onse Stad ofte op onse Guarde, te onbedacht bleek om ondernomen te werden, soo dat sy de gedachten van een op staen verwierven, en disponeerde haer, om door een Correspondentie in Schotland en andere plaetsen in dese Coningryck te vernemen, hoe danigh sy soude kunnen geassisteert werden door een Generale Insurrectie, waar door sy naar menschelycke Oordeel van 't succes niet mochte komen te missen.

Terwylen desen ersten deseyn aen't formeeren was, waeren eenige Schelmen besigh om voort te setten de horrible en vervloeckelycke Conspiratie van assassinate of vermoordinge van onse Coninglycke Persoon en onse lieve Broeder, in onse komste van Nieuw-Marquet en wierd een goede somme Gelds gedeposireert tot dien eynde: maar door de korthey van den tydt (alsoo wy doenmaels van sonden aen op onse wederom keeren waeren) en door gebrek van noodige preparatie wierden sy genoodtsack het executeeren te deferreeren tot nadere gelegenthey.

Het wiert doen onder haar geproponceert of sy het selfde soude attenteeren als wy weder tot Nieuw-Marquet quamen in Maert verleden, maar wierde door eenige voor gehouden, dat onse Guards die gemeenlyck hier eenige tyd naar ons vertreck blyven, Capabel soude syn om groote oppositie, op 't hooren van foodanige tydinge te kunnen maken, om welke reden en om dasy tot noch toe in geen bequame postuer waeren, wierd geconcludeert het gedaen souw werden op onse te rugge komst van Nieuw-Marquet.

De plaets daar toe geapointeert, was 't Huys van eenen Richard Rumbold, een Moutmaker genaemt de Rye, dicht aan Heddesdon in 't Lantschap Hertford, en wierd geresolveert dat 40 personen, die de uyvoerders van dese assassinate soude syn, onder het Commando van Richard Rumbold haar selven soude verbergen, in ofte omtrent geseyde Huys,

en als

en als onse Keets tegens haer over fouw gekomen syn, dan fouden 3 of 4 van haer met Dondersbuffen op de Pofillious Paerden fchieten, en foo het dood fchieten van de Paerden haer mochte komen te miffen, foo fouden eenige van haer op de wegh gereed fya, die in een habyt van Arbeyds luyden, een Kar Kruyllings op de wegh fouden feiten om onfe Karos de paffagen te beletten; anderen wierden geapointeert om in de Karos te fchieten daer onfe Contracklycke perfoon en onfe lieve Broeder in fouw fyn, andere om Vuur te geven op de Gardes die op ons foudde paffen, en wiert verders by haer gerefolveert dat op dien feldien dagh veelc Lords ende andere perfooncn van qualiteyt, die fy meenden Favourabelder te fyn tot haare defeyn, genodigt foudde fyn om haer middag maal in onfe Stad van Londen te doen, om dat fy des te gereeder foudde fyn, om onder de Burgers op 't aenbrengen van de bedroefde tydings te verfchynen, de uytvoerders van de gefeyde affinatie alreets hebbende overleyd, op wat manniere fy mochten efchapeeren, om door middel van een nadere paffagie als het gemeene pad, dat fy verhoopten foo dra te Londen te fyn als de tydinge daar konde gebracht werden.

Zy dachten dat het gemackelyck fouw fyn na haer bedryven van dese horrible daadt, beftittinge te nemen van 't Gouvernement, prefumeerende op het getal van de gediffateerde.

Maar of miffchien de greuwel van foo een actie eenige mochten te rug houden om met haer te conjungeeren, prepareerden fy om het foo veel als fy konden te bedecken, door eenige remonftrantie of Declaratie, die fy gereed hadden om gedruckt te werden, om in die Confule onder't velck, hier en daer verfpreyt te worden; en om haarte miffleyden, en op dat onfe Officieren van Staat en de Majeftaeten van onfe Stad met haare Melitia en andere onfe getrouwe onderdanen, niet machtig foudde fyn om eenige verhanding aen haare deflyt te doen, refolveerden fy om defen flogh te vervolgen met een Malacre, waar in fy particulierlyck tot den floght banck defigneerden, deff Lord Mayoorende Sherifs en de Majeftaeten van onfe Stad, en andere van onfe Onderdanen, die fecruyt nemende in haare gerrouwigheyt hadde geweest.

Maar het geliefden den ALMAGHTIGEN GOD door fyne Wonderlycke providentie, haare Raadflagen te niet te doen door de fchielycke Brandt die tot Nieuw-Marqueer ontfond, dat onfe wederkomft eerder als wy voorgenomen hadden veroorfackte.

Nochtans en waren dese Schelmen hier door niet gediscourageert in 't vervolgen van de felve bloedige defeyn, maar refolveerde om de eerfte gelegenthyt te nemen tot het volvoeringe van de felve, en proponeerde aen haer felfen, dat het uytgevoert konde werden, ofte in onfe paffagie van Windfor naar Hamtoncourt, ofte in onfe reys naar Winchefter, ofte als wy in onfe Barge te Water foudde gaan, ofte onder de Muer van Bedford tuyn, als wy die wegh foudde paffieeren, ofte in de Bul Peest dat in Roode Lyons felden fouw fyn, alfoo fy geïnformteert waren dat wy en onfe lieve Broeder van meenige waren om daer te komen.

En om door een feecker getal van Waepenen de ste beter verfen te werden als de otasie mochte prefentereen, om die tot dien eynde gereet te hebben, wierden Waepenen voor 40 Mannen besproocken te weeten, 40 Carbynen Met haer toebehooren, 30 paer Piffloolen, en 10 Dondersbuffen, daer vervolgens ook voor betaelt werden.

En om haer partyen de ste gemackelycker by malkanderen te trecken, tegens de tyt van de Execucie, foo bedachten fy om onfe Steden Londen, en West-Munfter, en de voor Steden te devideeren in 20 Perfeelen of wycken, en verwachten fy 500 Mannen ynt yder Wyek om tegens de eerfte aenval gereet te zyn, en wierden eenige Agitatoren geordonneert, om informatie te geven van 't volck dat aen onfe devifie geformeert foudde werden, en aen haer patiente te geven na vereyfch van faecken.

En ten eynde dat de machten die fy fouden werven, de ste eerder mochte gemodelleert worden, in forme van een Armee, foo waerender een hoaderit oude Officieren in de Stadt, die in de laeste Rebelle gedient hadde, die gereet waren om de Commando daer van te nemen, in 't vervolgen van dese proeyct of ontweip hebben fy foo lange gecontinueert tot dat fy wiffen dat aen ons een ontdeckinge gedaen was.

Gedurende alle dese tyt, waren de principaelste Conspirateurs aen 't manageeren van haer ander defeyn tot het effecteeren van een generale infurectie of Oproer in by de Conin krycken.

Den overleden Graef van Schafsbury die haer eerst geprefeert hadde, tot een fchielyck ontfacen, die hy gehad woude hebben dat voor den 17 November laestleden gefchieden fouw ofte op dien dag ten langften four aen de Conspirateurs, in een by een komft, by haer geapointeert om haere Refolutien te mogen weeten, en bevindende dat fy het niet en wilde hafarderen sonder beter verfen te zyn, fchickte fich felfs in ftilte nae Hollant, om de peryckelen te ontgaen die hy door een Ontdeckinge fich in mocht vinden.

Syn vertreck uyt haere raden, heeft haer den moet niet ontnomen om haere Deflyne te vervolgen, alleenigh maecten het haer wat voorsichtiger waer op een nieuwen Raet geapointeert wierdt beftandt in 6 Perfooncn, die het opperste bevel van affaires fouden hebben.

hebben. door een Correspondentie met haere partyen in Schotland en verscheide Lantschap-
pen van dese onse Coninckryck, en om dat een Correspondentie doorbsien te dangevret
wierde goordeelt, wiert het nodigh gedacht dat insant naer Schotland gesonden soude
werden om de Hoofden van de Disafecteerde party in dat (onse) Coninckryck te nodige
om hier te komen onder den deek-mantel, om Lant te koop en in Carolina maer inde
wacrhuyt om met haer te beraet-slagen op de beste middelen om haer deszyn gefamentlyck i-
hyde Coninckrycke voor setten, en wiert daer over getraectet met Archbald Camp-
bel, onlachs Grave Argyle die alreets onlangs van Verraet beschuldigt was, die ten eerste
Dertigh Duyfent Ponden Sterlings eyschten, maer verackordeerde naederant om tie
Duyfent te acceptereen, om geweert in Holland te koop en n andere nodige Provificie doen
tot een Rebelle die nigh in onse Coninckryck van Schotland.

In gesevde Raet van 6 Personen wiert gedebatteert ofte het opstaen in dese Coninckryck
eers te Londen soudn zyn, of niet om reede van 't groot getal volck die haer lichtelyck
met haer mogte Conjungeeren dagten sy daer de Guards gemakelyck te vermeerteren, al-
in een afgelegen plaets, daar wy genoodtsaect soude syn geweest om onse Guarde daar nae
toe gesonden te hebben om haer te supresseren, ende dat daarom het opstaen van 't volck in
onse Stadt meer seeckerder, en van meerder kracht soude syn, maar op 't leet wiert geresol-
veert als 't behoortlickte, dat het in alle plaetsen en op gelycke of selsden tyt soude syn
op dat misshien onse Stad; gedefendeert mogte werden van haer eygene Militie, soude
van onse Guarde geassigereet worden, die wy in 't Lant mogten senden torghet supresseren
van eenige oproer aldaer, en sy dissonceerden haer vervolgen tot het volvoeren van haer De-
feyn dat seer naen 't effectueeren was.

Maer soodanlghis de overvloedige Barmhertigheyt Gods geweest, dat doen syn noch aen
't overdeucken waren van hare Execrable Schelmerye tegens onse Conincklyck persoon en
onselieve Broeder, en 't Gouvernement een ontdeckinge aen ons gedaen is, door een van
de Complien op den 12 Juny laest leden, sedert welcken tyd wy gebruyck hebben de best
middelen die wy konden tot verdere ontdeckinge, en voorconinge van soo danigen Hel-
sche Conspiratie.

Maer is souytgevallen dat verscheide van de Conspirateurs kondschap gekregen hebben
de, dat Patenten uyt gegeven waren tot het apprehendeeren van haere personen, van de
Justitie syn gevluet te weeten, James Duk Monmouth, den Lord Melvin, S. John Cochran
Sr. Thomas Armestrong, Robert Forgunson, die de gemeene Agetator van alle de Partye
vertrout was, in de verscheide Conspirations.

Richard Goodenough Francis Goodenough, Richard Rumbold Mountmaker, Willett
Rumbold syn Broeder, Richard Nelthorp, Nathaniel Wade William, Thomson, James
Burton, Joseph Elby, Samuel Gibbs, Francis Charleton, Joseph Tyley, William Cartair
..... Lolb: bey de Nonconformiste Predikantea, Edward Norton, John Row, John
Aylson en John Atherton.

Ford; Lord Gray geapprehendeert synde is geschapteert uyt handen van een Sergeant
van Wapenen, en arthur onlangs Grave van Essex in den Tour gebracht synde voor Hoog-ver-
traet heeft sich selven 't leven benomen.

Andere syn genomen geweest en in bewaringe genomen, eenige daar van te we-
ren Lord Willem Russel, Thomas Walcut, William Hone en John Roufe, te
recht gesteldt synde Overtruygt geweest, en volgens de Wetten geexecuteert.

Dit hebben wy noodich gedacht om aen onse beminde Onderdanen beken te maecten
op dat sy sensible synde, (gelycke wy) van de Barmhertigheyt van Godt in dese groote we-
loffinge, Blymoedig en Godvruchtiglyck met ons mogen volgen, om solemnelc Danckse-
ginge aen den Almachtigen Godt hier over te doen.

Ten welcken eynde appointeeren wy mits desen den 9^{en} September aenstaende om geobf-
veert te worden als een dag van Dancksegginge, in alle onse Kercken en Capellen, bin-
ons Coninckryck van Engelandt en Heerschappye van Wales en Stadt van Barwyck op twee
in soodanigen manier alby ons sal werden geordineer, in een forme van gebedt, met Danck-
segginge, die wy geboden hebben, dat door onse Bisschoppen tot dien eynde bereyt en g-
publiceert sal werden.

Ende her is ons believen dat dese Declaratie publyckelyck gelesen sal worden in alle de g-
seyde Kercken en Capellen al soo wel op Sondag den 2^{en} September aenstaende, als op d
voorschreeven dag van Dancksegginge.

Gegeven in ons Hof tot Withal den 28 July 1683 in het 35^{en} Jaar van onse Regeeringe.
Aan 't Hof tot Withal den 27 July 1683 door de Conings seer Excellente Majesteiten
van syn Majeesteits seer honorable Secreeten Raadt.

Het is dese dach door syn Mayr. in den Raadt geordonneert dat dese Declaratie aenstot
sal werden gedruckt en gepubliceert. Phil: Lloyd.

G O D Z E G E N E D E N K O N I N